

ROZLIČNOSTI

Názov nového druhu pohybovej aktivity

Do jazykovej poradne prišla otázka, ako sa má v slovenčine správne používať slovo *slackline* v názve občianskeho združenia. Pýtajúci sa zaujímal o podobu slova, a či sa ľudia vykonávajúci túto aktivitu môžu volať *slacklineri*.

Výraz *slackline* [sleklajn] pochádza z angličtiny a skladá sa z prídavného mena *slack* vo význame „voľný, uvoľnený“ a podstatného mena *line* opisne ako „šnúra, povraz, popruh“ (https://www.oed.com/dictionary/slackline_n?tab=factsheet#1210674680). Podľa príkladov zo Slovenského národného korpusu¹ (ďalej korpus) sa slovo *slackline* používa na označenie predmetu vo význame „lano, popruh“, ktorý je štandardne široký 2,5 cm alebo 5 cm (porov. napr. <https://www.hudysport.sk/ako-vybrat-slackline>), napr. *Pás slackline je ideálny pre jednotlivcov, ale aj pre skupinu ľudí* (worker.sk). Podľa predmetu sa podoba *slackline* ďalej používa aj na pomenovanie činnosti. Z dostupných materiálov vyplýva, že *slackline* alebo v slovenčine používané slovné spojenie *moderné povrazolezectvo* je relatívne nový šport, ktorý možno opísať ako chodenie a balansovanie po špeciálnom plochom popruhu upevnenom o dva pevné body (najčastejšie o stromy, ale aj rôzne stĺpy). V porovnaní s klasickým chodením po lane, kde sa používala tyč na vyrovnávanie pohybu, pri *slackline* sa rovnováha udržiava iba vlastným telom. Napr. *V súčasnosti je slackline veľmi obľúbený aj u širokej verejnosti, pretože takýto druh chôdze po lane sa dá vykonávať úplne všade*. (SME, 2009/11) – *Niektorí slackline dokonca považujú za určitý spôsob meditácie a s obľubou ho využívajú aj horolezci ako doplnkový tréning pre zdokonalenie koncentrácie, rovnováhy a sily*. (SME, 2009/11) Analýza z korpusu

Príspevok vznikol v rámci grantu VEGA č. 2/0132/24 Slovenský právopis a jeho pravidlá v kontexte súčasnej jazykovedy a jazykovej praxe 2.

¹ Interný korpus Omnia Slovaca IV Maior Beta (23.01) vznikol zlúčením dát hlavného korpusu prim 9.0 Slovenského národného korpusu a dát z webových korpusov a slúži na potreby pracovníkov JÚEŠ SAV, v. v. i. [cit. 23. 1. 2026]

naznačila, že v slovenských textoch sa na označenie tohto športu používa aj výraz s anglickým formantom *-ing slacklining* (podobne ako *windsurfing, džoging, jachting, snoubording*) a aj výraz so slovenským slovotvorným prostriedkom typickým pre slovesné podstatné meno *-nie slacklinovanie*, napr. **Slacklining sa dá robiť len niekoľko desiatok centimetrov nad zemou, čo sa odporúča najmä začiatčikom.** (plus7dni.pluska.sk) – *Preteky spre-vádzalo aj slacklinovanie...* (climb.sk)

V slovenčine sa neživotné prevzaté podstatné mená zakončené vo vý-slovnosti na spoluhlásku pravidelne skloňujú. *Slackline* [sleklajn] sa sklo-ňuje podľa vzoru *dub*, pričom koncové *-e* odpadáva: *slackline* – (zo) *slac-klinu* – (k) *slacklinu* – (trénujem) *slackline* – (o) *slackline* – (so) *slacklinom*. Vyberáme z príkladov: *Novodobou obdobou slacklinu je highline, čo je tiež chôdza po lane, ale v extrémnych výškach.* (SME, 2009/11) – *Pre nás bola hlavne zaujímavá vodná časť arény, kde sa nachádzal skok do jazera, tram-políny, rôzne druhy slacklinov, lezecké steny a akvapark.* (highfive.sk)

Skúmané slovo vstupuje aj do ďalších slovotvorných vzťahov. Pri od-vodzovaní prídavného mena sa rovnako koncové *-e* vynecháva a vzniká podoba *slacklinový tréning/slacklinová skupina*, podobne ako napr. *online* – *onlinový*. Korpusová databáza ponúka len zopár príkladov z internetových stránok, kde sa používa čiastočne zdomácnená podoba *slacklajn/slacklaj-nový/slacklajning/slacklajnovanie*, v ktorej sa podľa výslovnosti píše len druhá časť slova. Súčasne sa v slovenských textoch vyskytuje aj adaptovaná forma *sleklajn/sleklajnový/sleklajning/sleklajnovanie*, napr. *Veľa ľudí sa teší na Deanovu prednášku o rôznych voľných druhoch horských športov: voľ-nom sóle po skale, voľnom sleklajningu po napnutom lane a voľnom bejs-džampingu po hustom vzduchu.* (Hospodárske noviny, 2010/04) – *Ďalšou Deanovou vášňou je sleklajnovanie vo výškach bez istenia.* (horyamesto.sk)

Ďalšia časť otázky sa týkala pomenovania ľudí, ktorí sa venujú tomuto športu. Názvy osôb prevzaté z angličtiny majú krátku príponu *-er*, napr. *lí-der, díler, surfer*. Analogicky môžeme vytvoriť od podstatného mena *slac-klina* výrazy *slackliner/slacklinerka*, ktoré sú v praxi pomerne frekventova-né. V korpuse je 113 dokladov, napr. **Slacklineri predvedú, ako dokážu udr-žať rovnováhu na „lajne“, pružnom páse natiahnutom nad zemou.** (SME, 2012/05) – *S českou partičkou slacklinerov sa vydáme budovať prvé high-line projekty na Islande.* (MY Liptovské noviny, 2015/06) V slovenčine je

pri prevzatých slovách produktívna aj prípona *-ista*, napr. *motocyklista*, *barista*, *surfista* a i. V korpuse zaznamenávame lexémy *slacklinista/slacklinistka* či *slacklajnistista/slacklajnistka* (26 výskytov), napr. *Po slacklinistke Anne Kuchařovej svoju vášeň ešte predstaví alpský lezec David Lama a športová lezkyňa Sasha Diguillan.* (SME, 2015/03) – *Cieľovú skupinu tvoria miestne komunity mladých ľudí (slacklinisti, parkouristi, mladí aktivisti, dobrovoľníci) a takisto široká verejnosť.* (o2thinkbig.sk) – *Dost' bolo minulosti, vráťme sa k rozhovoru s naším slacklajnistom Vladom Sedlákom.* (defakt.sk) Rovnako aj pri pomenovaní osôb je prípustný upravený pravopis na základe výslovnosti, t. j. *sleklajner/sleklajnerka* či *sleklajnistista/sleklajnistka*.

Na internetových stránkach sa používa aj skrátená anglická podoba *slack*, ktorú možno vnímať ako slang. Používa sa ako podstatné meno vo význame „popruh, lano“, napr. *V centrálnej časti steny sa nebude dať liezť pre verejnosť. V sobotu natiahneme high slack a prídu sa predviesť slovenskí slacklinisti.* (lezeckastena.sk)

Na záver zhrnieme, že prevzaté slovo *slackline* možno hodnotiť ako výraz z oblasti športu a v slovenčine ho môžeme nahradiť aj ustáleným ekvivalentom *moderné povrazolezectvo*. Podstatné meno *slackline* sa používa na pomenovanie športu aj športovej pomôcky a v slovenčine sa skloňuje. Okrem slova *slackline* sú prípustné aj adaptované formy *slacklajn/sleklajn*. Odvodené prídavné meno má podobu *slacklinový*, ktorá výrazne prevažuje, no vhodný je aj tvar *slacklajnový/sleklajnový*. Nadšenec pre tento druh športu je *slackliner/slacklajner/sleklajner* aj *slacklinista/slacklajnistista/sleklajnistista*. Ako vyplýva z materiálu, tento novší druh pohybovej aktivity možno pomenovať viacerými výrazmi. Podstatné je, aby autor v texte používal jednotnú formu.

Kristína Piatková
Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, v. v. i.